

19 Товит

1,1 Книга слів Товита сина Товїїла, сина Ананїїла, сина Адуїла, сина Гаваїла, з насіння Асіїла, з племені Нефталіма, 2 який був забраний в полон в днях Енемессара царя ассурів з Тізви, яка є з права Кудїоса Нефталімового в Галилеї над Асиром. 3 Я Товит ходив дорогами правди і справедливості всі дні мого життя і я зробив багато милостинь моїм братам і народові, що пішли зі мною до країни ассурів, до Ніневії. 4 І коли я був в моїй країні в землі Ізраїля, як я був молодшим, все племя мого батька Нефталіма відступило від єрусалимського дому, вибраного з усіх племен Ізраїля, щоб приносити жертву всім племенам. І посвячено храм помешкання Найвищого і збудовано на всі покоління віку. 5 І всі племена, що разом відступили, приносили жертву Ваалові тельцеві і (також) дїм Нефталіма мого батька. 6 І я єдиний ходив багато разів до Єрусалиму в празники, так як приписано всьому Ізраїлеві за вічним приписом, маючи первоплоди і десятини того, що виросло, і первоплоди стриження. 7 І я їх давав священикам синам Аарона на жертівник. Я давав синам Левія, що служать в Єрусалимі, десятину з усього, що виросло. І другу десятину я продавав й ішов і видавав її в Єрусалимі кожного року. 8 І третю я давав кому належалося так як заповіла Деввора матір мого батька, томущо я остався сиротою без мого батька. 9 І коли я став мужем, я взяв за жінку Анну з насіння нашого роду і з неї я породив Товію. 10 І коли я був полонений до Ніневії, всі мої брати і ті, що з мого роду, їли хліби народів. 11 Я ж зберіг мою душу, щоб не їсти, 12 томущо я памятав Бога усією моєю душею. 13 І Найвищий дав ласку і вигляд перед Енемессаром, і я був його покупцем. 14 І я ходив до Мидії і оставив Гаваїлові братові Гаврія в Рагесі Мидії десять талантів срібла. 15 І коли помер Енемессар, зацарював Сеннахирім його син замість нього, і його дороги попусувалися і більше я не зміг піти до Мидії. 16 І в днях Енемессара я робив багато милостинь моїм братам. 17 Голодним я давав мої хліби і нагим одїж, і якщо я бачив когось з мого роду мертвим і покинутим за муром Ніневії, я його хоронив. 18 І якщо цар Сеннахирім когось забив, коли пішов, втікаючи з Юдеї, я крадькома їх похоронив, бо він багатьох забив в своїм гніві, і ті від царя шукали тіла, і не знайшлися. 19 Пішовши ж один з тих, що в Ніневії, виказав цареві про мене, що я їх хороню, і я сховався, знаючи, що мене шукають, щоб вбити, злякавшись, я пішов з країни. 20 І розграблено все моє майно, і мені нічого не осталося, лиш Анна моя жінка і Товія мій син. 21 І не минуло п'ятдесят днів як його забили два його сини. І вони втекли в гори Арарат, і зацарював замість нього Сахердонос його син. І той настановив Ахіахара сина Анаїла, сина мого брата, над всіма розрахунками свого царства і над всім домом. 22 І Ахіахар попросив за мене, і я прийшов до Ніневії. Ахіахар же був виноналивачем і над перстнем і голова дому і касиром, і Сахердон поставив його як другого. Був же від мого брата.

2,1 Коли ж я пішов до мого дому і мені віддано Анну мою жінку і Товію мого сина, в празник п'ятдесятниці, який є празник сімох тижнів, був в мене добрий обід, і я сїв їсти. 2 І я побачив багато страв і я сказав моєму синові: Іди і введи кого лиш знайдеш з наших бідних братів, який памятає про Господа. І ось я тебе очікую. 3 І пішовши, я сказав: Батьку, один з нашого роду задушений, вкинений на полі. 4 І я, скорше ніж їсти, пішовши, забрав його до якоїсь кімнати, доки не зайде сонце. 5 І

повернувшись, я помився і їв мій хліб зі смутком. 6 І я згадав пророцтво Амоса, як сказав: Ваші празники повернуться на плач і всі ваші веселощі на ридання і я заплакав. 7 І коли зайшло сонце, я пішов, і викопавши, похоронив його. 8 І ті, ближні висміяли (мене) кажучи: Ще не боїться бути вбитим за це діло. І він втік, і ось знову хоронить мертвих. 9 І в тій ночі я повернувся, похоронивши, і, нечистим ставши, я заснув при мурі двору, і моє лице було непокрите. 10 І я не знав, що в стіні є воробці, і як мої очі були відкриті, воробці скинули теплий кал в мої очі, і було більмо в моїх очах. І я пішов до лікарів і не принесли мені користі. Ахіхарос же годував мене, аж доки не пішов до Елумаїди. 11 І моя жінка Анна працювала на жіночих (роботах). 12 І відіслала панам (зроблене), і вони віддали її зарплату, додавши і козла. 13 Коли ж прийшло до мене, почало кричати. І я їй сказав: Звідки козля, чи не крадене, віддай його власникам, бо не дозволено їсти крадене. 14 Вона ж сказала: Це дар доданий мені до зарплати. І я їй не вірив і я сказав віддати його власникам, і я завстидався за неї. Вона ж, відповівши, мені сказала: Де є твої милостині і твої справедливості? Ось все відоме з тобою.

3,1 І засмутившись, я заплакав і помолився з болем, кажучи: 2 Справедливий Ти, Господи, і всі твої діла і всі твої дороги милосердні і праведні, і Ти судиш праведний і справедливий суд на віки. 3 Згадай мене і поглянь на мене. Не покарай мене за мої гріхи і проступки з незнання, мої і моїх батьків, які я згрішив перед Тобою. 4 Бо вони переступили твої заповіді. І Ти нас дав на розграблення і полон і смерть і притчу погорди всім народам, в яких ми розсіяні. 5 І тепер численні твої суди є праведні, щоб наді мною вчинити за гріхи мої і моїх батьків, бо ми не виконали твоїх заповідей. Бо ми не пішли в правді перед Тобою. 6 І тепер зроби зі мною за тим, що вгодне перед Тобою. Прикажи забрати мій дух, щоб я згинув і став землею. Бо корисніше мені вмерти радше ніж жити, бо я почув неправдиві оскарження, і в мені є великий смуток. Заповідж щоб я тепер звільнився від болю до вічного місця, не відверни твого лица від мене. 7 В цьому дні трапилося дочці Рагуїла Саррі в Екватанах Мідії, що і вона погордженою була рабинями її батька 8, бо була віддана сімом чоловікам, і поганий демон Асмодавс забив їх раніше ніж вони були з нею, як в жінок. І сказали їй: Чи ти не знаєш, що ти задушила чоловіків? Вже сімох ти мала і ні одному з них ти не принесла радості. 9 Чому ти нас бичуєш? Якщо вони померли, іди з ними. Щоб ми від тебе не побачили сина чи дочки на віки! 10 Почувши це, вона дуже засмутилася аж до того, щоб задуситися. І сказала: Я ж є одиначка в мого батька. Якщо це зроблю, поганим для нього буде, і старість його зведу з болем до аду. 11 І вона помолилася до вікна і сказала: Благословенний Ти, Господи мій Боже, і благословенне твоє святе ім'я і шанігідне на віки. Хай благословлять Тебе всі твої діла на віки. 12 І тепер, Господи, мої очі і моє лице до Тебе я звернула. 13 Скажи, щоб відпустити мене з землі і щоб я більше не чула погорди. 14 Ти знаєш, Господи, що я є чистою від всякого гріха чоловіка 15 і я не опоганила моє ім'я, ані ім'я мого батька в землі мого полону. Одиначкою я є в мого батька, і немає в нього сина, який його уснаслідить, ані близького брата, ані немає в нього сина, щоб я себе зберегла йому за жінку. Вже померли мені сім. Навіщо мені жити? І якщо Ти не вважаєш за доцільне забити мене, прикажи поглянути на мене і помилувати мене, і щоб більше я не почувала погорди. 16 І молитва обох була вислухана перед славою великого Рафаїла, 17 і він був післаний оздоровити обох, в Товита забрати більма, і Сарру дочку Рагуїла дати Товії, синові

Товита, за жінку, і звязати поганого демона Асмодава, томущо Товії припадає її унаслідити. В тому часі Товит, повернувшись, ввійшов до свого дому і Сарра дочка Рагуїла зійшла з свого горища.

4,1 В тому дні Товит згадав про срібло, яке передано Гаваїлові в Рагеях Мидії, 2 і сказав в собі: Я попросив смерти. Що ж покличу Товію мого сина, щоб йому вказати раніше ніж я помру. 3 І покликавши його він сказав: Дитино, коли помру, поховай мене. І не погорди твоєю матір'ю, шануй її всі дні твого життя і роби її добро і не засмути її. 4 Памятай, дитино, що вона за тебе побачила багато небезпек в лоні. Коли помре, поховай її коло мене в одній гробниці. 5 Всі дні, дитино, памятай про нашого Господа Бога і не забажаєш згрішити і переступити його заповідей. Чини справедливість всі дні твого життя і не ходи дорогами неправедности. 6 Томущо як ти чинитимеш правду, тобі пощастить в твоїх ділах. 7 І всім, що чинять справедливість, чини милостиню з твого майна, і хай не заздрить твоє око, коли ти чиниш милостиню. Не відверни твого лица від всякого бідного, і від тебе не відвернеться боже лице. 8 За тим, що в тебе є, по щедрости чини з них милостиню. Якщо мало в тебе є, не бійся чинити малу милостиню, 9 бо збираєш собі на день потреби добрий скарб. 10 Томущо милостиня спасає від смерти і не попускає ввійти в темряву. 11 Бо милостиня є добрий дар для всіх, що її чинять перед Найвищим. 12 Стережи себе, дитино, від всякої розпусти, і скорше візьми жінку з насіння твоїх батьків. І не бери жінки чужинки, яка не є з племені твого батька, томущо ми є сини пророків. Памятай, дитино, Ноя, Авраама, Ісаака, Якова, наших батьків від віку, бо вони всі взяли жінок з їхніх братів і були поблагословлені в їхніх дітях, і їхнє насіння унаслідить землю. 13 І тепер, дитино, люби твоїх братів і твоїм серцем не горди твоїми братами і синами і дочками твого народу, щоб взяти собі з них жінку, томущо в гордості знищення і велике замішання, і в ледарстві втрата і велика біднота. Бо ледарство є матір'ю голоду. 14 Зарплата кожної людини, яка лиш працюватиме, хай не остається при тобі, але віддай йому зразу, і якщо послужиш Богові, Він тобі віддасть. Вважай на себе, дитино, в усіх твоїх ділах і будь розумним в усій твоїй поведінці. 15 І нікому не чини те, що ти ненавидиш. Не пий вино до пиянства, і пиянство хай не ходить з тобою по твоїй дорозі. 16 Дай твій хліб голодному і твою одіж нагим. Чини милостиню з усього, що лиш буде надмірним в тебе, і хай твоє око не завидить, коли ти чиниш милостиню. 17 Вилий твої хліби на гріб праведних і не дай грішним. 18 Шукай раду в кожного розумного і не нехтуй всякою корисною радою. 19 І в кожному часі благослови твого Господа Бога і в нього проси, щоб твої дороги були прямими, і всі стежки і ради були вдалі. Томущо всякий нарід немає поради, але сам Господь дає всяке дорбо і кого лиш хоче, принижує, так як бажає. І тепер, дитино, памятай мої заповіді, і хай не будуть забрані з твого серця. 20 І тепер обявляю тобі про десять талантів срібла, які я передав Гаваїлові синові Гаврія в Рагах Мидії. 21 І не бійся, сину, що ми збідніли. В тебе є багато, якщо боятимешся Бога і відступиш від всякого гріха і вчиниш миле перед ним.

5,1 І Товія, відповівши, сказав йому: Батьку, зроблю все, що ти мені заповів. 2 Але як зможу я взяти срібло (коли) я і його не знаю? 3 І він дав йому записку і сказав йому: Поки я живу пошукай собі чоловіка, який піде з тобою, і дам йому зарплату. І пішовши, візьми срібло. 4 І він пішов шукати чоловіка і знайшов Рафаїла, який був ангелом, і він не знав. 5 І він йому сказав: Чи можу піти з тобою

до Рагів в Мідії, і чи ти обізнаний з місцями? 6 І сказав йому ангел: Піду з тобою і дорогу знаю і я перебував в нашого брата Гаваїла. 7 І сказав йому Товія: Почекай на мене, і скажу моєму батькові. 8 І той сказав йому: Іди й не барися. 9 І він, ввійшовши, сказав батькові: Ось я знайшов того, хто піде зі мною. Він же сказав: Поклич його до мене, щоб я пізнав з якого він племя і чи вірний, щоб піти з тобою. 10 І він його покликав, і ввійшов, і поздоровилися навзаємно. 11 І сказав йому Товит: Брате, з якого племени і з якої родини є ти? Обяви мені. 12 І він йому сказав: Чи ти шукаєш племя і рід найманця, який піде з твоїм сином? І сказав йому Товит: Бажаю брате, пізнати твій рід й імя. 13 А він сказав: Я Азарія син великого Ананії, з твоїх братів. 14 І він йому сказав: Здоровим іди, брате, і не злосться на мене, що я запитав, щоб довідатися твоє племя і твій рід. І ти мій брате походиш з гарного і доброго роду. Бо я знаю Ананію і Ятана синів великого Семея, як ми ходили разом до Єрусалиму, щоб поклонитися, несучи первоплоди і десятини того, що вродилося, і не заблукали в блуді наших братів. Ти з доброго кореня, брате. 15 Але скажи, яку тобі дам зарплату, чи драхму на день і потрібне тобі так як і моєму синові? 16 І ще додам тобі до зарплати, якщо здоровими повернетесь. 17 І задоволені були цим. І він сказав до Тові: Приготовися на дорогу, і хай вам щастить. І приготував син його те, що на дорогу. І його батько сказав йому: Іди з чоловіком, а Бог, що мешкає на небі, хай вам дасть добру дорогу, і хай його ангел іде з вами. І вийшли оба, щоб відійти, і собака хлопчини з ними. 18 Заплакала ж Анна його матір і сказала до Товита: Чому ти післав нашу дитину? Чи він не є палицею нашої руки, коли він входить і виходить перед нами? 19 Срібло до срібла не додавай, але як ніщо хай буде для нашого хлопця. 20 Бо так як дано нам жити від Господа, це нам досить. 21 І сказав їй Товит: Не говори слово, сестро, здоровим прийде, і твої очі його побачать. 22 Бо добрий ангел іде з ним, і йому пощастить в дорозі, і повернеться здоровим. 23 І вона перестала плакати.

6,1 Вони ж, ідучи дорогою, прийшли ввечорі до ріки Тігру і там заночували. 2 А хлопчина зійшов помитися, і вийшла риба з ріки і хотіла пожерти хлопчину. 3 Ангел же сказав йому: Злапай рибу. І хлопець злапав рибу і викинув її на землю. 4 І сказав йому ангел: Розріж рибу і, взявши серце й печінку та жовч, поклади уважно. 5 І зробив хлопчина так як сказав йому ангел, а рибу, спікши, зіли. 6 Й ішли оба, аж доки не наблизилися до Екватана. 7 І хлопчина сказав ангелові: Брате Азаріє, для чого є печінка й серце та жовч риби? 8 І він йому сказав: Серце і печінка, якщо комусь докучає демон чи поганий дух, це треба покурити перед чоловіком чи жінкою, і він більше не докучатиме. 9 А жовч, щоб помазати чоловіка, який має більма в очах, і виздоровіє. 10 Як же приблизились до Раги, 11 ангел сказав хлопцеві: Брате, сьогодні заночуємо в Рагуїла, і він твій родич, і в нього є дочка одначка на імя Сарра. 12 Заговорю про неї, щоб її дати тобі за жінку, бо тобі припадає її насліддя, і ти одинокий з її роду. І вона гарна і розумна дівчина. 13 І тепер послухай мене і скажу її батькові, і коли повернемося з Рагів, зробимо весілля. Тому що знаю Рагуїла, що не дасть її іншому чоловікові за законом Мойсея, але винний буде до смерті, бо тобі припадає взяти насліддя радше ніж всякому чоловікові. 14 Тоді сказав хлопець до ангела: Брате Азаріє, я почув, що дівчина була видана сімом чоловікам і всі померли в шлюбній кімнаті. 15 І тепер я є одинак в матері і боюся, щоб, ввійшовши, я не помер так як і перші, бо її любить демон, який не шкодить нікому хіба тим, що приходять до неї. І тепер я боюся, щоб не

померти, і звести життя мого батька і моєї матері зі смутком за мною до їхнього гробу. І в них немає іншого сина, який їх поховає. 16 Сказав же йому ангел: Чи не пам'ятаєш слова, які тобі заповів твій батько, щоб взяти собі жінку з твого роду? І тепер послухай мене, брате, томущо вона буде тобі за жінку, і про демона жодного слова не говори, бо цієї ночі вона тобі дана буде за жінку. 17 І коли ввійдеш до шлюбної кімнати, візьми попіл ладану і покладеш з серця і печінки риби і подимиш, і демон понюхає і втече і не повернеться на віки віку. 18 Коли ж прийдеш до неї, встаньте оба і заголосіть до божого милосердя, і Він вас спасе і помилує. Не бійся, бо вона тобі приготовлена від віку, і ти її спасеш, і піде з тобою, і припускаю, що тобі будуть з неї діти. 19 І як Товія почув це, полюбив її, і його душа дуже прилипла до неї.

7,1 І вони прийшли до Екватани і приходять до хати Рагуїла, а Сарра зустріла їх і привітала їх і вони її, і вона ввела їх до дому. 2 І сказав Рагуїл Едні своїй жінці: Як молодець подібний до мого родича Товита. 3 І запитав їх Рагуїл: Звідки є ви, брати? І сказали йому: З полонених синів Нефталіма в Ніневії. 4 І сказав їм: Чи знаєте нашого брата Товита? Вони ж сказали: Знаємо. 5 І він сказав їм: Чи він здоровий? Вони ж сказали: І живе і здоровий. І сказав Товія: Він мій батько. 6 І прийшов Рагуїл і поцілував його і заплакав і поблагословив його і сказав йому: О гарний і добрий чоловік. І почувши, що Товит згубив очі, засмутився і заплакав. 7 І Една його жінка і Сарра його дочка заплакали і прийняли їх гостинно. 8 І закололи барана з овець і поклали багато страв. 9 Сказав же Товія Рафаїлові: Брате Азаріє, заговори про те, про що ти говорив в дорозі, і хай довершиться діло. 10 І він передав слово Рагуїлові. І сказав Рагуїл до Товії: Їж і пий і будь веселим. Бо тобі належиться взяти мою дитину, лише відкрию тобі правду. 11 Дав я мою дитину сімом чоловікам, і коли лиш входили до неї, вмерли в ночі. Але тепер будь веселим. 12 І сказав Товія: Не покуштую тут нічого, аж доки не поставите і не затвердите мені. І сказав Рагуїл: Візьми її тепер за судом. Ти ж її брат, і вона твоя. А милосердний Бог хай дасть вам найкраще. 13 І він покликав свою дочку Сарру і взявши її за руку дав її Товії за жінку і сказав: Ось бери її за законом Мойсея і поведи до твого батька. І він поблагословив їх. 14 І покликав він Едну свою жінку, і взявши книжку, написав письмо, і запечатали. І почали їсти. 15 І покликав Рагуїл свою жінку Едну і сказав їй: Сестро, приготуй другу кімнату і введи її. 16 І та зробила так як він сказав, і ввела її туди, і замкнула. І прийняла слези своєї дочки і її сказала: 17 Будь мужною, дитино, Господь неба і землі хай дасть тобі ласку замість цього твого смутку, будь мужною, дочко.

8,1 Коли ж закінчили вечеряти, ввели Товію до неї. 2 Він же, йдучи згадав слова Рафаїла і взяв попіл ладану і наклав серце риби і печінку і покурив. 3 Як же демон занюхав запах, втік до верхніх частей Єгипту, і ангел його зв'язав. 4 Як же оба замкнулися, Товія встав з ліжка і сказав: Встань сестро, і помолимося, щоб Господь помилував нас. 5 І Товія почав говорити: Благословенний Ти, Боже наших батьків, і благословенне твоє святе і славне ім'я на віки. Хай Тебе благословлять небеса і все твоє створіння. 6 Ти створив Адама і дав йому на скріплення помічницю Еву його жінку. 3 цих було насіння людей. Ти сказав: Не добре бути самому чоловікові, зробім йому поміч подібну до нього. 7 І тепер, Господи, не через розпусту я беру цю мою сестру, але по правді. Прикажи помилувати мене і з нею постарітися. 8 І вона сказала з ним: Амінь. 9 І обоє заснули вночі. 10 І вставши, Рагуїл пішов і

викопає гріб, кажучи: Чи не і цей помер. 11 І прийшов Рагуїл до свого дому 12 і сказав Едні своїй жінці: Пішли одну рабиню, і хай подивляться чи живе. Якщо ж ні, щоб ми його поховали і щоб ніхто не знав. 13 І рабиня, відкривши двері, ввійшла і знайшла, що оба спали. 14 І вийшовши сповістила їм, що він живе. 15 І Рагуїл поблагословив Бога, кажучи: Благословенний Ти, Боже, в усякому благословенні чистому і святому, і хай Тебе благословлять твої святі і все твоє створіння, і всі твої ангели і твої вибранці хай Тебе благословлять на віки. 16 Благословенний Ти, бо Ти звеселив мене, і не сталося мені так як я думав, але за великим твоїм милосердям зробив Ти з нами. 17 Благословенний Ти, бо Ти помилував двох одинаків. Зроби їм, Господи, милосердя, сповни їх життя здоров'ям з радістю і милосердям. 18 І він заповів рабам засипати гріб. 19 І він зробив їм шлюб чотирнадцять днів. 20 І промовив до нього Рагуїл, раніше ніж закінчилися дні весілля, закликавши, щоб він не вийшов, аж доки не сповняться чотирнадцять днів шлюбу, 21 і тоді, щоб взяв половину його маєтків і пішов здоровим до батька. І остале коли помру я і моя жінка.

9,1 І Товія покликав Рафаїла і сказав йому: 2 Брате Азаріє, візьми з собою раба і двох верблюдів і піди до Рагів Мидії до Гаваїла і принеси мені срібло, і приведи його на весілля, 3 томущо Рагуїл закликав мене, щоб не виходити, 4 і мій батько числить дні, і якщо дуже забарюся, він дуже засмутиться. 5 І Рафаїл пішов і заночував в Гаваїла, і дав йому письмо. Він же приніс торби з печатками і дав йому. 6 І встали вранці і разом прийшли на весілля. І Товія поблагословив свою жінку.

10,1 І Товит його батько числив кожний день. І як сповнилися дні дороги і не приходили 2 сказав: Може забарилися? Чи може помер Гаваїл і ніхто не дає йому срібло? 3 І він дуже засмутився. 4 Сказала ж йому жінка: Згинув хлопець, через те забарився. І вона почала його оплакувати і сказала: 5 О горе мені, дитино, бо я стратила тебе світло моїх очей. 6 І Товит каже їй: Мовчи не говори слово, він здоровий. 7 І вона йому сказала: Мовчи, не обманюй мене, мій хлопець згинув. І вона ходила кожного дня надвір на дорогу, якою він пішов, вдень і хліба не їла, а вночі не переставала оплакувати свого сина Товію, аж доки не закінчилися чотирнадцять днів весілля, які поклявся Рагуїл, щоб він там зробив. 8 Сказав же Товія Рагуїлові: Відішли мене, бо мій батько і моя матір більше не надіються мене побачити. 9 Сказав же йому його тесть: Остався в мене, і я пішлю до твого батька і об'яснять йому те, що відноситься до тебе. І Товія каже: Ні, але відішли мене до мого батька. 10 Вставши ж, Рагуїл дав йому Сарру його жінку і половину майна, тіла і скотину і срібло. 11 І поблагословивши їх відіслав, кажучи: Хай провадить вас, діти, Бог неба заки я помру. 12 І сказав своїй дочці: Шануй твоїх батьків, тепер вони твоя родина. Хай я про тебе чую добрі чутки. І поцілував її. 13 І Една сказала до Товії: Улюблений брате, хай оновить тебе Господь неба і дасть мені бачити твоїх дітей від моєї дочки Сарри, щоб я зраділа перед Господом. І ось передаю тобі мою дочку на вдержання, не смуди її. 14 Після цього й пішов Товія, благословляючи Бога, який вчинив його дорогу доброю, і він благословив Рагуїла і його жінку Едну.

11,1 І йшов аж доки вони неблизилися до Ніневії. І сказав Рафаїл до Товії: 2 Чи не знаєш, брате, як ти оставив твого батька? 3 Побіжимо раніше від твоєї жінки і приготуємо дім. 4 Візьми ж в руку жовч риби. І вони пішли, і за ними побіг собака. 5 І Анна сиділа, глядячи на дорогу за своїм хлопцем. 6 І впізнала його, як він ішов і

сказала його батькові: Ось іде твій син і чоловік, що пішов з ним. 7 І Рафаїл сказав: Я знаю, що твій батько відкриє очі. 8 Отже ти помажи жовцю його очі, і вона кусаючи розістє і відпаде більмо і він тебе побачить. 9 І прибігши Анна припала до шиї свого сина і сказала йому: Я побачила тебе, дитино, від тепер можу померти. І оба заплакали. 10 І Товит вийшов до дверей і вдарився, а син прибіг до нього 11 і взяв свого батька і помазав жовцю очі свого батька, кажучи: кріпися батьку. 12 Як же запекло потер він свої очі, і його більмо злізло з кутів очей. 13 І побачивши свого сина він припав йому до шиї і заплакав і сказав: 14 Благословенний є Ти, Боже, і благословенне твоє ім'я на віки, і благословенні всі твої святі ангели. Бо Ти покарав і помилував мене, ось я бачу мого сина Товію. 15 І ввійшов його син радіючи і сповістив своєму батькові величні діла, які сталися йому в Мидії. 16 І Товит вийшов на зустріч своїй невістці до брами Ніневії, радіючи і благословлячи Бога. І здивувалися ті, що його бачили, як ішов, бо він бачив, і Товит визнавався перед ними, що його Бог помилував. 17 І як Товит приблизився до своєї невістки Сарри, поблагословив її, кажучи: Іди здоровою, дочко. Благословенний Бог, що привів тебе до нас, і твій батько і твоя матір. 18 І була радість всім його братам, що в Ніневії. 19 І прийшов Ахіяхар і Насва син його брата, і проведено весілля Товії з радістю сім днів.

12,1 І Товит покликав свого сина Товію і сказав йому: Гляди, дитино, заплати чоловікові, що пішов з тобою, і йому треба додати. 2 І він йому сказав: Батьку, не бороню дати йому половину з того, що я приніс, 3 бо він привів мене здоровим до тебе і оздоровив мою жінку і приніс моє срібло і оздоровив тебе так само. 4 І сказав старець. Належитьсє йому. 5 І він покликав ангела і сказав йому: Візьми половину всього, що ви принесли. 6 Тоді той, покликавши обох потайки, сказав їм: Благословіть Бога і Йому визнавайтесь, і дайте велич Йому і визнавайтесь перед всіма живими за те, що Він зробив з вами. Добре благословити Бога і оспівувати його ім'я, обявляючи з пошаною слова божих діл, і не вагайтеся визнаватися Йому. 7 Гарно ховати таємницю царя, а славно обявляти божі діла. Добро чинить, і зло не захопить вас. 8 Доброю є молитва з постом і милостинею і справедливістю. Краще мало зі справедливістю, ніж багато з неправедністю. Краще чинити милостиню, ніж збирати золото. 9 Бо милостиня спасає від смерті, і вона очищає всякий гріх. Ті, що роблять милостині і справедливості, наповняться життя. 10 А ті, що грішать, є ворогами власного життя. 11 Не скрию від вас всяке слово. Я сказав, що: Добрим є скривати таємницю царя, а славним обявляти божі діла. 12 І тепер коли молився ти і твоя невістка Сарра, я заніс пам'ять вашої молитви перед Святого. І коли ти хоронив мертвих, так само я був з тобою. 13 І коли ти не затратив часу, щоб встати і оставити твою вечерю, щоб, пішовши, покрити мертвого, ти не скрився від мене, коли добро робив, але я був з тобою. 14 І тепер Бог післав мене оздоровити тебе і твою невітку Сарру. 15 Я є Рафаїл, один з сімох святих ангелів, які приносять молитви святих і входять перед славу Святого. 16 І оба жажнулися і впали на лице, томущо перелякалися. 17 І той сказав їм: Не бійтеся, мир хай вам буде. А Бога благословіть на віки. 18 Бо не з власної ласки, але за бажанням вашого Бога я прийшов. Тому благословіть Його на віки. 19 Всі дні я вам зявлявся, і не їв, ані не пив я, але ви бачили видіння. 20 І тепер визнавайтесь Богові, бо іду до Того, Хто мене післав, і запишіть в книгу все, що сталося. 21 І вони встали, і більше його не

побачили. 22 І визнавалися про великі і подивугідні божі діла і як їм з'явився господній ангел.

13,1 І Товит написав молитву на радість і сказав: 2 Благословенний Бог, що живе на віки і його царство, бо Він бичує і милосердиться, зводить до аду і виводить, і немає нікого, хто втече з його руки. 3 визнавайтесь йому, сини Ізраїля, перед народами, бо Він розсипав нас в них. 4 Там покажіть його велич, виносіть Його перед всім живим, бо Він Господь наш і Бог, Він наш Батько на всі віки. 5 І Він бичуватиме нас за наші несправедності і знову помилує і збере нас з усіх народів, куди лиш ви розкинені в них. 6 Якщо повернетесь до Нього усім вашим серцем і всією душею, щоб чинити правду перед Ним, тоді Він повернеться до вас і його лице не сховається від вас. 7 І глядіть, що зробить з вами, і визнавайтесь Йому усіма вашими устами. І благословіть Господа справедливості і підносіть царя віків. 8 Я в землі мого полону визнаватимуся Йому і показую його силу і величність грішному народові. Поверніться, грішники, і чиніть справедливість перед Ним. Хто знає, може забажає нас і вчинить нам милосердя? 9 Підношу мого Бога і моя душа царя неба і радіє його величністю. 10 Хай скажуть всі і хай визнаються Йому в Єрусалимі. Єрусалиме святе місто, Він бичуватиме (тебе) за діла твоїх синів і знову помилує синів праведних. 11 визнавайся Господеві добре і благослови царя віків, щоб знову його шатро було збудоване в тобі з радістю. 12 І розвесели в тобі полонених і полюби в тобі нещасних на всі вічні роди. 13 Численні народи здалека прийдуть до імени Господа Бога, маючи дари в руках, і дари для небесного царя, роди родів дадуть тобі радість. 14 Прокляті всі, що ненавидять тебе. Благословенні будуть всі, що люблять тебе на віки. 15 Радій і веселися синами праведників, бо зберуться і благословитимуть Господа праведних. О блаженні ті, що люблять тебе, хай радіють твоїм миром. 16 Блаженні ті, що засмучені всіма твоїми бичуваннями, бо тобою зрадіють ті, що бачать всю твою славу, і хай розвеселяться на віки. Душа моя хай благословить Бога великого царя. 17 Бо збудований буде Єрусалим сафіром і смарагдом і твої стіни з дорогоцінного каменя, і вежі і оборони з чистого золота, і площі Єрусалиму будуть зроблені з вирилія і антрака і каменя з Суфіра. 18 І всі його вулиці скажуть: Аллилуя. І хай заспівають, кажучи: Благословенний Бог, який вивищив всі віки.

14,1 І Товит перестав визнаватися. 2 І він мав п'ятдесят вісім літ, коли втратив зір, і після вісімох літ відзискав. І робив милостині і додав боятися Господа Бога і Йому визнаватися. 3 Дуже ж він постарівся, і покликав свого сина і шість його синів і сказав йому: Сину, візьми твоїх синів. Ось я постарівся і я при відході з життя. 4 Відійди до Мидії, дитино, бо я повірив в те, що сказав пророк Йона про Ніневію, що вона буде знищена, в Мидії ж радше буде мир аж до часу, і що наші брати будуть з доброї землі розсіяні в землі, і Єрусалим буде спустошений, і божий дім, що в ньому, і дім буде спустошений на час. 5 І знову Бог їх помилує і поверне їх до землі, і збудують дім, не такий як перший, аж доки не сповняться часи віку. І після цього повернуться з полону і збудують Єрусалим славно, і дім Бога буде збудований в ньому на всі роди віку будовою славною, так як сказали про нього пророки. 6 І всі народи повернуться, щоб поправді боятися Господа Бога і закопають їхні ідоли, і всі народи поблагословлять Господа. 7 І його нарід визнаватиметься Богові, і Господь піднесе свій нарід, і зрадіють всі, що люблять Господа Бога в правді і справедливості, що чинять милосердя нашим братам. 8 І

тепер, дитино, іди з Ніневії, бо з певністю станеться те, що сказав пророк Йона. 9 Ти ж зберігай закон і приписи і будь друголюбним і праведним, щоб тобі було добре, і поховай мене гарно і твою матір зі мною. І більше не оставайтесь в Ніневії. 10 Дитино, гляди, що зробив Аман Ахіяхарові, що вигодував його, як зі світла повів його до темряви, і як віддячився йому. І Ахіяхар же спасся, йому ж віддача віддана була, і він зійшов до темряви. Манассія зробив милостиню і спасся з засідки смерті, яку він йому наставив, Аман же впав в засідку і згинув. 11 І тепер, дитино глянь, що робить милостиня, і як спасає справедливість. І як він це говорив, покинула його душа на ліжку. Мав же він сто п'ятдесят вісім літ. І той поховав його славно. 12 І коли померла Анна, поховав її з своїм батьком. Пішов же Товія з своєю жінкою і своїми синами до Екватани до свого тестя Рагуїла. 13 І постарівся славно і славно поховав батьків своєї жінки і унаследив майно їхнє і свого батька Товита. 14 І помер в Екватанах Мидії, (маючи) сто двадцять п'ять літ. 15 І раніше ніж помер він почув про знищення Ніневії, який забрав в полон Навуходносор і Асуир. І перед смертю зрадів за Ніневію.